55-metų atšventęs

Lietuvių Fondas nesiruošia ilsėtis! (II)

Tęsinys. Pradžia 2017 m. gruodžio 5 d. „Drauge"

LAIMA APANAVIČIENĖ

Lietuvos Respublikai atkūrus nepriklausomybę, Lietuvių Fondui iškilo nauji iššūkiai. 27-ajame LF suvažiavime, vykusiame 1990 m. kovo 31 d., buvo pritarta, prisilaikant Lietuvių Fondo įstatų, iš pagrindinio kapitalo nepriklausomos Lietuvos švietimo ir kultūros reikalams skirti vieną milijoną dol. (LF narių metinio suvažiavimo 1990.03.31. protokolo 2 psl.). 1991 m. liepos 27 d. įvykęs specialus LF suvažiavimas ,,leido vieną mln. dol. pagrindinio LF kapitalo naudoti nepriklausomos Lietuvos švietimo ir kultūros institucijoms (suvažiavime pakeistas LF įstatų 40 paragrafas). Buvo išrinkta patikėtinių taryba (pirmininkas dr. A. Razma – L. A.), kuri turėjo nutarti, kokiems tikslams tas milijonas dolerių bus naudojamas, prisilaikant LF įstatų ir pradinių nubrėžtų tikslų." (Antanas Juodvalkis / Naujai erai prasidedant. ,,Draugas", 1991 m. rugsėjo 18 d.).

1993 m. gruodžio 2 d. LF tarybos posėdyje nutarta, kad pirmą kartą organizacijos istorijoje prie LF vairo stos moteris – Marija Remienė. Iki šių dienų tai – vienintelė moteris kada nors buvusi LF tarybos pirmininke. Tų metų gruodžio 12 d. įvyko naujos Lietuvių Fondo būstinės įkurtuvės Pasaulio lietuvių centre (Lemont, IL).

1994 m. lapkričio 3 d ,,Seklyčioje" įvyko antrosios knygos ,,Lietuvių Fondas-Lithuanian Foundation 1962-1982-1992" (redaktorius Antanas Juodvalkis) sutiktuvės.

2009 m. vasario 22 d. LF istorijoje liko pažymėta nepaprasto įvykio ženklu. Tą dieną vykusio iškilmingo Lietuvos nepriklausomybės dienos minėjimo metu JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas nustebino atsiųstu laišku, kuriame įpareigojo JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirmininką Juozą Polikaitį perduoti Lietuvių Fondui 10,000 dol. čekį. Tai – VIII Dainų šventės pelno dalis, kuri gražinama Lietuvių Fondui, kaip JAV LB įnašas, tvirtinantis tolimesnį bendradarbiavimą ir pasitikėjimą. (,,Draugas". 2009 m. kovo 3 d.) Tai gražus dviejų didžiausių JAV lietuviškų organizacijų bendradarbiavimo pavyzdys.

2012 m. balandžio 14 d. Oak Brook-Hyatt viešbučio pokylio salėje Lietuvių Fondas šventė savo 50-metį. LF šventėje dalyvavo Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus, JAV ambasadorė Lietuvai Anne E. Derse, LR užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius, LR ambasadorius JAV ir Meksikai Žygimantas Pavilionis, LR generalinis konsulas New Yorke Valdemaras Sarapinas, LR ambasadorė Kanadoje Gintė Damušytė, LR generalinė konsulė Čikagoje Skaistė Aniulienė, Lietuvos kultūros ministras Arūnas Gelūnas. LF vakarienės metu buvo pagerbti vieni iš pirmųjų Fondo įkūrėjų ir narių dr. Antanas Razma ir dr. Kazys Ambrozaitis. Savo sukakčiai LF išleido knyga ,,Lietuvių Fondas-Lithuanian Foundation. 1992–2012" (3-čias tomas apžvelgia 1993–2011 LF veiklos metus).

Lietuvių Fondo 50-metis plačiai buvo minimas ne tik Čikagoje, bet ir kitose JAV lietuvių bendruomenėse. Lietuvių Fondą per 50 metų rėmė apie 9,000 narių, tarp kurių buvo ir stambių aukotojų, tačiau didžiausias skaičius – pastovūs ir dosnūs aukotojai. Iš viso iki 2011 m. rugsėjo 30 d. Lietuvių Fondui suaukota 19,438.199 dol. Iš metinių palūkanų Fondas buvo išmokėjęs daugiau nei 15 mln. dol. metinėms stipendijoms ir lietuviškai kultūrinei bei visuomeninei veiklai, taip pat lituanistiniam švietimui paremti. (www.lithuanianfoundation.org/LT/lietuviu-fondo-50-meti-pasitinkant/).

2012 m. balandžio 14 d. Oak Brook Hyatt viešbučio pokylio salėje Lietuvių Fondas šventė savo 50-metį. Iš k.: LR generalinis konsulas Niew Yorke Valdemaras Sarapinas, LF valdybos pirmininkas Marius Kasniūnas, Lietuvos kultūros ministras Arūnas Gelūnas, LR ambasadorius JAV ir Meksikai Žygimantas Pavilionis ir LF tarybos narė Dalė Lukienė.

Lietuvių Fondo archyvo nuotraukos

1994 m. lapkričio 3 d ,,Seklyčioje" įvyko antrosios knygos ,,Lietuvių Fondas-Lithuanian Foundation 1962–1982 – 1992" sutiktuvės. Iš k.: knygos redaktorius Antanas Juodvalkis, Aldona Šmulkštienė, Stasys Baras.

Nuotaikinga Lietuvių Fondo 55-mečio pokylio akimirka.

2013 metais LF vadovai buvo pakviesti į Lietuvą, kur gražiai buvo paminėtas organizacijos 50-metis. Vyko susitikimai, parodos, renginiai, kuriuose plačiai buvo nušviesta LF veikla, pažymėta jo svarba lietuvybės išlaikymui išeivijoje. 2013 m, liepos 3 d. Radvilų rūmų muziejuje buvo atidaryta išeivijos dailininkės Ados Peldavičiūtės-Montvydienės meno kūrinių paroda. Šios dailininkės darbus globoti Lietuvos dailės muziejui perdavė Lietuvių Fondas. Vytauto Kasiulio dailės muziejuje Vilniuje vyko vakaras ,,Lietuvių Fondo penkių dešimtmečių sėkmės istorija ir dabarties siekiai". Renginiuose, kurie vyko Vilniuje, Klaipėdoje ir Kaune, dalyvavo tuometinis LF tarybos pirmininkas Marius Kasniūnas, LF valdybos narys Leonas Narbutis, LF kontrolės komisijos narė Aušrelė Sakalaitė, LF administratorė Jūratė Mereckienė.

50-metį atšventusio LF veikla tęsėsi. Fondo nariai ir direktoriai niekada nenuleido rankų, visada ieškojo būdų, kaip pritraukti į narių gretas daugiau žmonių, kaip rasti taip reikalingas lietuvybei išlaikyti lėšas. 51-ojo Lietuvių Fondo suvažiavimo metu, vykusio 2014 m. gegužės 3 d. Pasaulio lietuvių centre, buvo pranešta, kad LF gavo didelius palikimus. ,,Š. m. metų kovo 3 d. miręs Juozas Vilcha (Joseph Vilcha) paliko palikimą. <…> testamente įrašytas ir Lietuvių Fondas. <…> Jo palikimo dalis, tekusi LF, tikrai didelė – 15,5 mln. dolerių. Tai – didžiausias palikimas, kokį kada nors yra gavęs Lietuvių Fondas", – teigė LF tarybos pirmininkas Marius Kasniūnas. (Laima Apanavičienė / Didžiuliai palikimai rodo, kad žmonės pasitiki Lietuvių Fondu. ,,Draugas", 2014 m. gegužės 20 d.). Tais pačiais metais LF pasiekė dar viena džiugi žinia – buvo gautas didelis Kazio ir Genovaitės Trečiokų palikimas.

Deja, be džiugių žinių vis dažniau ateidavo ir liūdnos naujienos: ilgėjo iškeliavusių Anapilin LF įkūrėjų ir dosnių aukotojų sąrašas. 2014 m. liepos 10 d netekome garsaus lietuvių verslininko, filantropo, ilgamečio LF tarybos nario dr. Juozo Petro Kazicko (1918– 2014), 2015 m. rugpjūčio 15 d. mirė ilgametis Lietuvių Fondo narys, vienas iš Lietuvių Fondo pradininkų dr. Kazys Ambrozaitis. Tai žmonės, stovėję prie LF ištakų, daug nuveikę organizacijos labui. Drąsiai galime galime pasakyti, kad pirmtakių pradėtas darbas nesustoja, veiklos vairas perduodamas kitiems, ir LF liepsna toliau mus veda lietuvybės keliu.

Lietuvių Fondo veikla tampa vis labiau žinoma ir vertinama ne tik JAV, bet ir Lietuvoje. 2014 m. spalio 12 d. Čikagoje Lietuvių Fondui už lietuvybės puoselėjimą ir lietuvių kultūros propagavimą buvo įteiktas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos garbės ženklas ,,Lietuvos diplomatijos žvaigždė". Apdovanojimą įteikė LR užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius ir LR ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius.

Gražią sukaktį šiais metais minintis Fondas dėkoja nariams, rėmėjams, aukotojams, kurie per LF gyvavimo laikotarpį yra paaukoję per 39,5 mln. dol., Jų dėka LF lietuviškai veiklai remti ir studentų stipendijoms nuo įsikūrimo pradžios galėjo paskirti 20 mln. dol. Padarytas didžiulis darbas, kurį, suglaudę pečius, dirbo LF pirmtakai ir įkūrėjai, nariai ir rėmėjai, LF tarybos ir valdybos direktoriai ir administracijos darbuotojai.

2016 metų pabaigoje LF Strateginės plėtros komitetas atliko apklausą, kurios tikslas buvo išsiaiškinti, ką išeivija ir Lietuvoje gyvenantys lietuviai mano apie Lietuvių Fondą. Dauguma gražiai atsiliepė apie Fondo veiklą ir pareiškė įsitikinimą, kad ateityje LF stiprės ir jam padedant toliau bus išlaikoma bei puoselėjama lietuvybė. Atsakiusieji linki Lietuvių Fondui atsinaujinti ir sėkmingai tęsti savo darbus, skatina jo gerus darbus.

,,Yra žmonių, kuriuos Dievas apdovanojo tokiais stebuklingais akiniais – jie mato toliau ir daugiau, negu normaliai žmonės mato, jie turi aukštesnį ir konkretesnį rytojaus vaizdą, negu paprasti mirtingieji – todėl jiems ir pasiseka sukurti savitą istorinės reikšmės tikrovę, kurią vėliau jau pasisavina tautinė bendruomenė. Tokia būtų Lietuvių Fondo genezė." (Anatolijaus Kairio kalba atsiimant Rašytojų draugijos premiją (mecenatas LF). ,,Draugas". 1983 m. liepos 19 d.). Smagu, kad prieš 55 metus atsirado žmonių, ,,apdovanotų tais akininiais" ir kurie ne tik žiūrėjo į ateitį, bet ir dirbo. Jų dėka šiandien į šeštą dešimtmetį kopiantis Lietuvių Fondas nesiruošia ilsėtis, jis pasiruošęs tęsti pirmtakų pradėtus darbus ir kviečia visus įsijungti į LF narių gretas.

Pabaiga